

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

•
מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

משיחות ליל שמחת תורה קודם הקפות ה'תשנ"ב

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

ה' תהא שנת פדות

שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכי"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מבניו – התמימים בפרט,

משלוחיו, חסידיו וכלל ישראל – בכלל

ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה

נאו תיכף ומי"ד ממ"ש!

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד!

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

בס"ד. משיחות ליל שמחת תורה קודם הקפות ה'תשנ"ב

כל השנה) – ובמיוחד בא מחנכים ומנהלים בכלל, ובפרט בא די שלוחים פון נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר – וואָס זייער עבודה ושליחות מיוחדת באַשטייט פון הפצת התורה והיהדות און הפצת המעיינות חוצה, און – במיוחד – די עבודה ושליחות צו ברענגען משיח צדקנו בפועל ממש⁴⁶, כולל – דורך לייגן אַ ספעציעלע הדגשה אויף דעם ענין החינוך פון אידישע קינדער וועל-כע ווערן אנגערוּפן „משיח“.

ויהי רצון, אַז יעדער איד און אַלע אידן, כולל – אידישע קינדער, זאָלן פראַווען די הקפות פון שמח"ת צוזאַמען מיט דעם אויבערשטן אַליין – כמאמר חז"ל⁴⁷ „עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים . . . וכל אחד ואחד מראה באצבעו כו' ואמר⁴⁸ ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו“. ותיכף ומיד ממש.

46 ולהעיר ש„שליח“ בצירוף עשר (כחות) הוא בגימטריא „משיח“ – ראה בארוכה משיחות ליל שמח"ת תשמ"ו (לקו"ש חכ"ט ע' 358 ואילך).
47 תענית סופה.
48 ישעי' כה, ט. אחד מי"ז הפסוקים שאומרים קודם הקפות (וראה לעיל ס"א).

בהקדם הכי אפשרי ביז תיכף ומיד ממש – איז מתאים, אַז די אַלע תינוקות של בית רבן וואָס געפינען זיך דאָ איצטער זאָלן זאָגן (יעדערער פון זיי און אַלע צוזאַמען) „לחיים“.

און אויך די מחנכים, מלמדים און מנהלים פון די „צבאות השם“ זאָלן זיך משתתף זיין אין דעם דורך זינגען (צוזאַמען מיט די קינדער) דעם ניגון פאַרבונדן מיט „צבאות השם“ [כמנהג העולם אַז אַ צבא האָט אַ „מאַרש“, אַ ניגון משלהם; און עס דאַרף דאָך זיין „אזלת לקרתא הלך בנימוסי“⁴⁴]. און זיכער וועט דער גאַנצער „עולם“ מסייע זיין אין דעם, און עס באַטראַכטן פאַר זייערער אַ זכות, וויבאַלד אַז דורך די קינדער ווערט נמשך אויך צו זיי דער טיטול מיט וועלכע די קינדער ווערן אנגערוּפן – „משיח“⁴⁵.

און דערפון נעמט מען דערנאָך דעם כח אויף דער עבודה במשך כל השנה (כנ"ל אַז פון שמח"ת ווערט נמשך אויף

44 שמו"ר פמ"ז, ה. ועד"ז בב"ר פמ"ח, יד. וראה גם ב"מ פו, ב.
45 וכידוע שבכאו"א מישראל ישנו ניצוץ משיח (מאור עינים ס"פ פינחס).

ה' מירושלים⁷, וואָס דאָס איז אַ נבואה וועגן ימות המשיח⁸.

ויש לומר, אַז דאָס איז אויך דער תוכן פון אַלע י"ז פסוקים⁹, אַז זיי זיינען אַלע תלוי אין דעם סיום – „כי מציון גו'“¹⁰; „כי“ איז (אויך) משמש בלשון „אם“¹⁰, „כאשר“¹¹. ועפ"ז יש לפרש דעם „כי מציון גו'“ שבסיום כל הפסוקים¹² – אַז די אַלע ענינים וואָס שטייען אין די פריערדיקע (ט"ז) פסוקים וועלן נתקיים ווערן (בשלימותם ובמילואם) „כי – כאשר – מציון תצא תורה ודבר ה' מ' ירושלים“, וואָס דאָס וועט זיין בגאולה האמיתית והשלימה.

אַנהויבנדיק פון דעם ערשטן פסוק¹³ „אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים אין עוד מלבדו“: די שלימות פון „אתה הראת לדעת גו'“ וואָס איז געווען באַ

7 ישעי' ב, ג.
8 כמ"ש בהתחלת הענין „והי' באחרית הימים נכון יהי' הר בית ה' בראש ההרים גו' ונהרו אליו כל הגוים גו' והלכו עמים רבים גו' כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים“.
9 נוסף לזה שתוכן הפשוט של כמה פסוקים קשור עם ענין הגאולה.
10 ר"ה ג, א. הובא בפרש"י עה"ת לך ית, טו.
11 ראה פרש"י ר"ה שם: שמצינו בכמה מקומות אם משמש לשון כאשר.
12 בישעי' שם „כי“ משמש בלשון „דהא“, בתור נתינת טעם למ"ש לפניו „והלכו עמים רבים גו'“. אבל בנדו"ד שהפסוק „כי מציון גו'“ בא בהמשך לט"ז הפסוקים שלפניו – יל"פ (ע"ד הרמז עכ"פ) גם שה„כי“ הוא מלשון „כאשר“, והיינו בתור תנאי למ"ש בכל הפסוקים שלפניו.
13 ואתחנן ד, לה.

א. שמחת תורה האָט אַ שייכות מיוח-דת מיט דער גאולה האמיתית והשלימה: ע"י משיח צדקנו² – ווי מ'זאָגט עס אין דעם פיוט („שישו ושמחו בשמחת תורה“) בשמחת תורה נאָך קריאת התורה: „אגיל ואשמח בשמחת תורה בא יבוא צמח³ בשמחת תורה“⁴.

דאָס איז אויך מרומז אין די פסוקים וואָס מ'זאָגט פאַר הקפות („שמביאים טעמים על השמחה“) – פון „אתה הראת“ ביז „כי מציון“: דער סיום – דער לעצטער – פון די אַלע י"ז (י"ז ב' גימטריא טוב, „אין טוב אלא תורה“) פסוקים איז „כי מציון תצא תורה ודבר

1) ולהעיר ממאחז"ל (תענית ה, ב) „גדול יום הגשמים כיום קיבוץ גליות“ (נת' בד"ה גדול יום הגשמים דשמח"ת תער"ג (סה"מ תער"ב-ע"ו ע' קצח ואילך)). והרי שמח"ת הוא יו"ט שני של שמע"צ (יום התחלת הזכרת הגשמים), ועד שבארץ ישראל שמח"ת הוא ביום שמע"צ.
וכמרומו גם בשמו „שמיני (עצרת)“ – ששמיני מורה על ענין הגאולה, כמאחז"ל (ערכין יג, ב) דכינור „של ימות המשיח שמונה“. וראה כלי יקר ר"פ שמיני. לקו"ש חז"ז ע' 93 ואילך. ובכ"מ.
2) ראה שיחת שמח"ת תרנ"ב (ספר השיחות תורת שלום ע' 2) – מלפני מאה שנה: „בש"ת הוא התגלות יחידה שבנפש, מעין לעתיד לבוא שלא ילמדו איש את רעהו“. וראה לקמן סוף סעיף ג.
3) שמו של משיח (ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. וראה זכרי' ג, ה. ו, יב „איש צמח שמו“. וכפי שאומרים גם בנוסח הושענות דהושע"ר).
4) „משיח יבוא בזכות השמחה בתורה“ (סידור יעב"ז).
5) סה"מ תש"ד ע' 54.
6) אבות פ"ו מ"ג, הובא בסה"מ שם.

ואדרבה: וויבאלד אַז דער עיקר השמחה פון שמחת תורה איז ניט דורך לימוד התורה, נאָר דוקא דורך טאַנצן מיט דער תורה – טאַנצן מיט די ספרי תורה ווי זי איז איינגעהילט אין אַ מפה און באַקרוינט מיט אַ כתר תורה, וואָס דעמאָלט איז גאָר ניט שײַך לערנען אין איר – איז פאַרשטאַנדיק, אַז דעמאָלט איז בעיקר מודגש די שייכות פון תורה צו אַלע אידן – מהגדולים ועד הקטנים והכי קטנים – בשוה ממש.

ויש לומר, אַז דאָס איז אויך פאַר-בונדן מיט דער שייכות און גילוי ה-מיוחד פון משיחן בשמחת תורה – וואָס אויף ימות המשיח שטייט אַז „לא ילמדו עוד איש את רעהו כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם“³⁹; און דעריבער איז אויך די הנהגה בשמחת תורה מעין ובדוגמת זה.⁴⁰

ד. דער ענין איז ספעציעל אונטער-שטראַכן אין די תינוקות של בית רבן פון אונזער דור – וועלכע ווערן אָנגע-רופן (בהסכמת גדולי ישראל) מיטן נאָמען „צבאות השם“:

דער נאָמען „צבאות השם“ באַדייט – אַז די קינדער זיינען אינגאַנצן איבער-געגעבן און בטל צו דעם אויבערשטן, בדוגמא (און נאָך מער) ווי „סאַלדאַטן“ צו זייער „גענעראַל“. און ביז בלשון הכתוב ביצ״מ⁴⁰ – „הוציא ה' את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם“, נאָך העכער ווי די מדידות והגבלות פון אַ „צבא“⁴¹.

(39) ירמיה לא, לב.

(40) בא יב, נא.

(41) כולל גם לא ההגבלות של צבא ישראל – דוקא מבן עשרים שנה ומעלה, שהרי ב„צבאות השם“ נכללים כל ילדי ישראל, גם התינוקות שזה-

דערפון איז מובן, אַז אין די אידישע קינדער – אינגעלעך און מיידעלעך – פון אונזער דור, איז נאָך מער ניכר בגלוי ווי זיי זיינען „משיחי“, „משיחי“ פון דעם אויבערשטן אַליין. וועלכע ווערט די הכנה והקדמה קרובה אויף דער התגלות פון דעם משיח הכללי פון אַלע אידן, בגאולה האמיתית והשלימה. ו„כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“⁴²: כשם ווי דעמאָלט „יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים“⁴³, אזוי וועלן די „צבאות השם“ פון אונזער דור אַרויסגיין פון דעם איצטיקן גלות ל-גאולה האמיתית והשלימה ותיכף ומיד ממש.

וכולל ובמיוחד די אידישע קינדער וועלכע געפינען זיך דאָ איצטער, וועל-כע זיינען אויפגעהאָדעוועט געוואָרן – בשנה שעברה און אזוי וועט עס זיכער נמשך ווערן – אין אַן אופן אַז בשעת מען גיט אַ קוק אויף זיי זעט מען „משיח“. ובפרט בשעת די קינדער טאַנצן אין די הקפות פון שמיני עצרת ושמחת תורה.

ה. דעריבער – און בכדי צואיילן נאָך שנעלער די גאולה, זי זאָל קומען

עתה יצאו לאויר העולם* (ע"י השיר המעלות וכו"ב שמסביבם). ויתירה מזו י"ל – אפילו עובר במעי אמו (ש„מלמדיו אותו כל התורה כולה“ – נדה ל, ב), ע"ד ובדוגמת ב„צבאות השם“ שיצאו מארץ מצרים – ש„אפילו עובריו שבמעי אמן אמרו שירה“ (סוטה ל, ב).

(42) מיכה ז, טו.

(43) בא יב, מא.

* וע"ד שבת לוי שנמנה „מבן חודש ומעלה“ ועד „מן הבטן“ (במדבר ג, טו ובפרש"י שם. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 251 ואילך. ע' 256 ואילך).

זיינען מועדים⁴⁴ כלליים על כל השנה כולה⁴⁵ – איז פאַרשטאַנדיק, אַז הדגשת ענין הגאולה ומשיח שבשמחת תורה ווערט דערנאָך נמשך על ובכל השנה כולה.

ובהדגשה מיוחדת בשנה זו – שנת ה'תשנ"ב, ר"ת ה' תהא שנת נפלאות בה⁴⁶, וועלכע איז כולל לכל לראש די נפלאות הגאולה⁴⁷. ובפרט ע"פ המדובר

חודש תשרי, ש„בחודש תשרי יום שמחת כלל גדול יותר הכולל כל חודש החודש תשרי כו“ (סה"מ תרנ"ד ע' לו. תש"ב ע' 49).

(19) ראה סה"מ תקס"ו ע' ש.ט. אה"ת סוכות ע' א'תשנ"ו. ברכה ע' א'תתסו. סה"מ תרנ"ד שם. תרנ"ו ע' רעה. תש"ב שם.

(20) ובא בהמשך לשמיני עצרת הקשור במיוחד עם הגאולה (כנ"ל הערה 1), ושמיני מלשון שומן (נסמן בס' המאמרים-מלוקט ח"ב ע' קמ), הוא ה„אסענציע“ של כל העיניים.

(21) „בה“ דייקא, דאע"פ ש„נפלאות“ (מלשון פלא) הן בבחי' הבדלה, ה"ה נמשכות „בה“, בבחי' פנימיות.

(22) להעיר ש„נפלאות“ הוא נר"ן פלאות (זח"א רסא, ב). שרומז לשנת היובל (שהיא שנת ה-חמישים), אשר גם זה הוא מהחידושים לע"ל אפילו לגבי יצ"מ („נפלאות“ – נר"ן פלאות – גם בערך להנפלאות דיצ"מ) (ראה אה"ת נ"ך עה"פ ע' תפו. וש"נ). כי אף שגם בכיבוש יהושע נהגו היובלות, כיון שאז היו „כל יושבי עלי“ (ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ח), מ"מ השלימות ז, כל יושבי עלי“ – כל בני מכל הדורות כולם –

* כן הובא השון (ביאדיש) במאמרי חסידות (אה"ת בלק ע' תתקכו. בשם אדה"ז). אף שרובם נכתבו בלשון הקודש [לא כמו אמירתם בלשון אידיש, כהובא באה"ק סכ"ה בנוגע להבנש"ט. – ולהעיר שהר"ת שם הוא „בל"ג, ויש לפרשו, בלשון אידיש“ (ולא „בלשון אשכנז“), המורה על הפיכת לשון זו ללשון יהודית („אידיש“), השייכת ליהודים („אידן“), ולא „זשאַרגאַן“, שפירושו – שהלשון טפילה ללשון אחרת.

מתן תורה – וועט זיין לעתיד לבוא. ווי דער אַלטער רבי איז מבאר אין תניא⁴⁸, אַז לע"ל וועט זיין גילוי אלקות באופן של ראי' „בלי שום לבוש“ („ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך“⁴⁹), וואָס „כבר ה' לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה כדכתיב אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, הראת ממש בראי' חושיית כו“ [וואָס י"ל אַז דערמיט איז דער אַלטער רבי מוסיף ביאור ווי דורך מעשינו ועבודתינו בזמן הזה⁵⁰ טוט מען אויף (דעם גילוי אלקות באופן של ראי' אין) דער גאולה], און די שלימות דערפון (וואָס באַ מ"ת איז נאָר געווען „מעין זה“) וועט זיין לע"ל, ווען („כי“), מציון תצא תורה גו"י.

ועד"ז די פסוקים שלאחרי זה, וואָס בכללות זיינען זיי מבאר דעם חיבור פון אלקות שלמעלה מעולם מיט עולם⁵¹, וואָס שלימות ענין זה וועט זיין בגאולה האמיתית והשלימה.

און וויבאלד אַז שמחת תורה איז פון די מועדים בחודש תשרי⁵², וועלכע

(14) פל"ו (מו, א).

(15) ישעי' ל, כ.

(16) כמבואר בהמשך הענין ברפ"ו, ש„תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים שהוא גילוי אור א"ס ב"ה בכוה"ן הגשמי תלוי במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות כי הגורם שכר האדם גילוי אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה להתלבש בגשמיות עוה"ז כו“, אשר עי"ז ש„כבר ה' לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה“, נמשך הכח לפעול כן ע"י „מעשינו ועבודתינו“ (וע"ד מאחז"ל (סנהדרין צא, א) בנוגע לע"ל – „דלא הוי חיי דהוי חיי לא כיש“).

(17) נתבאר בפרטיות בהתוועדות.

(18) ובזה גופא – הסיום והחותם של כל מועדי

כמ"פ לאחרונה, אָז לויט אַלע סימנים שטייען מיר היינט אויף דעם שוועל פון דער גאולה, ווען „הנה זה (משיח) בא"23, ותִּכַּף ומִיד רגע לאח"ז – כבר בא.

ב. דערפון איז אויך מובן בנוגע צו דער עבודה פון אידן וואָס פּאָדערט זיך בשמחת תורה, והמשכה במשך כל השנה כולה, ובמיוחד בשנה זו – אָז עבודה דורכגענומען מיט דעם ענין פון גאולה און משיח. דאָס הייסט, אָז אַ אידן'ס אויפפירונג איז אַלע ענינים אין זיין טאָג טעגלעך לעבן אויך בזמן הזה תִּכַּף ומִיד פֿאַר דער גאולה – איז מעין וב־דוגמת דעם לעבן און הנהגה פון אידן בימות המשיח ממש.

[וואָס דאָס איז אויך די הדגשה ה־מיוחדת בתקופה האחרונה בהנוגע דעם לימוד פון „הלכתא למשיחא"24, די הלכות וואָס זיינען נוגע צו דעם לעבן פון אידן בזמן הגאולה]25.

איינער פון די ענינים העיקריים

תהי' דוקא לע"ל, כאשר יחיו המתים.

ולהעיר, שענין זה נרמז גם בהר"ת דאות ב' – „בכל מכל כל", שהוא בגימטריא „קבץ" (ראה חי' חת"ס לב"ב יז, א).

23) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

24) להעיר, שבשמח"ת שנה זו מסיימים לימוד ספר הרמב"ם (כפי שנחלק לג'פ ליום), שב' פרקים האחרונים שבו תוכנם הלכות מלך המשיח, עד לסיומם ממש בפסוק (ישעי' יא, ט) „כי מלאה הארץ ידיעה את ה' כמים לים מכסים". ומתכיפין התחלה להשלמה (נוסח „מרשות" לחתן בראשית) – „יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון והוא ממציא כל נמצא וכו'"/, שזהו ע"ד „אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו", ראה לקמן בפנים.

25) ראה סה"ש ה'תנשא" ח"ב ע' 93-690.

* חלק משיעור רמב"ם היומי דשמח"ת, ש־קשור ושייך לתוכן היום, כנ"ל ס"א.

לעתיד לבוא – איז (ווי געבראַכט פרי־ער פון תניא) וואָס דעמאָלט וועט זיין די שלימות פון „אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו": עס וועט נתגלה ווערן בכל העולם כולו אָז עס איז ניטאָ קיין מציאות אחרת זולתו ית', „אין עוד מלבדו".

ובדוגמת זה פּאָדערט זיך אויך אין דעם לעבן פון אַ אידן – אָז ער זאָל דערהערן און פילן בכל עניניו ממש, אָז „אין עוד מלבדו". דאָס הייסט: ניט בלויז אָז די כוונה און תכלית פון אַלע עניני העולם איז אלקות, ובמילא איז זיין עבודה אין אָן אופן וואָס „כל מעשיך לשם שמים"26, און „בכל דרכיך דעהו"27, אָבער ס'איז פּאַראַן אַ מציאות פון „חול", „מעשיך" און „דרכיך" (נאָר – תכליתם איז קדושה), נאָר נאָכמער: אָז די עניני העולם עצמם זיינען אלקות, און במילא „הערט" זיך מלכתחילה כלל ניט קיין אַנדער מציאות, וואָרום „אין עוד מלבדו".

ויש לומר, אָז דאָס איז די הוספה און חידוש אין דער גירסא במשנה וברייתא28, „אני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי"29, לגבי דער גירסא הנפוצה „אני נבראתי לשמש את קוניי": „אני נבראתי כו" – איז מדגיש, אָז עס איז דאָ אַ מציאות וועלכע איז נברא געוואָרן, נאָר די גאַנצע כוונה און תכלית פון איר

26) אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דיעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א.

27) משלי ג, ו. וראה רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקני" ס"ב.

28) סוף קידושין.

29) כ"ה גירסת הש"ס כתי" (אוסף כתבי־היד של תלמוד הבבלי, ירושלים תשכ"ד) במשנה וברייתא הנ"ל. וכן הובא במלאכת שלמה למשנה שם. וראה גם יל"ש ירימ' רמז רעו.

ג. האמור לעיל האָט אַ שייכות מיו־חדת צו אידישע קינדער, תינוקות של בית רבן, ווי חז"ל זאָגן34: „אל תגעו במשיח"35 אלו תינוקות של בית רבן".

איינער פון די ביאורים אין דעם (נוסף אויף דעם פירוש אין מפרשים36): דער חינוך פון תינוקות של בית רבן דאַרף זיין אין אָן אופן אָז די תינוקות ווערן אינגאַנצן דורכגענומען און דורכ־געדרונגען מיט דעם ענין און נקודה פון „משיח"37, אָזוי, אָז בשעת מ'גיט נאָר אַ קוק אויף אַ אידיש קינד איז וואָס זעט מען? – משיח'ן!

זייער גאַנצע מציאות איז „משיח" – דער גילוי פון „אתה הראת גו' אין עוד מלבדו".

ויש לקשר זה אויך מיט דעם וואָס בשמח"ת – וועלכער איז פּאַרבונדן ב־מיוחד מיט משיח כנ"ל – געפינט מען אַ הדגשה במנהג ישראל, אָז אויך תשב"ר פרייען זיך און טאַנצן מיט דער תורה (און דורך זייער גרויסע שמחה בשמח"ת – ווערט נתגלה נאָך מער ווי זיי זיינען „משיחי"38).

34) שבת קיט, ב.

35) דברי הימים א טז, כב.

36) „שדרך תינוקות למושחן בשמן" (פרש"י), או „ע"ש גדולתן וחשיבותן כדאמר' למשחה לגדולה, כדמסיק שאין בהן הבל של חטא" (חדא"ג מהרש"א).

37) להעיר, שבגמ' שבת שם לפנ"ז מובא המאמר ד,לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו בה תשב"ר", שמה מובן, שע"י הלימוד דתשב"ר נפעל בנין ירושלים, שהרי כשבטלה הסיבה בטל המסובב. ועפ"ז תומתק עוד יותר השיכות ד,משיח" בפשוטות לתשב"ר.

38) להעיר דמשיח אותיות ישמח (בעה"ט פינחס כה, יב).

בריאה איז מערניט ווי „לשמש את קונו": „אני לא נבראתי כו" איז דער טייטש30 – אָז אַ מציאות פון אָן אדם כשלעצמה איז בכלל ניטאָ („אני לא נבראתי"), דער איינציקער ענין וואָס איז דאָ – איז דער „לשמש את קוניי"31.

– ועפ"ז אולי יש לומר דעם ביאור אין דעם עיכוב המבהיל פון דער גאולה – אָז דאָס איז מצד דעם וואָס באַ אידן האָט געפעלט שלימות אין דער דרגא פון עבודה באופן פון „אני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי", וואָס דוקא דורך דעם קומט מען צו דער גאולה וועלכע וועט זיין אין דעם אופן (פון „אין עוד מלבדו")32. – איצטער איז אָבער דער עיכוב שוין אויך אַראָפּ, ובמילא איז „הכל מוכן לסעודה", סעודת לוויתן ושור הבר ויין המשומר33 בגאולה האמתית והשלימה תִּכַּף ומִיד ממש.

30) להעיר מתוד"ה מתני' (מנחות פג, סע"ב) דהלשון „לא . . אלא" היינו לעיכובא.

31) דוגמא לדבר – החילוק בין זהב ותחש, דאף ששניהם נבראו בשביל המשכן (המקדש), הרי בנוגע לזהב אמרו חז"ל (ב"ר פט"ז, ד. שמו"ר רפ"ה) „לא ה' העולם ראוי להשתמש בזהב ולמה נברא בשביל המשכן ובשביל ביהמ"ק", והיינו שבוזהב קיימת האפשרויות להשתמש בו בעניני חול (לא ה' העולם ראוי כו' אלא כו"), משא"כ בנוגע לתחש – הרי „לפי שנה נודמן לו למשה ועשה ממנו משכן" (שבת כח, ב), היינו שכל מציאותו אינה אלא ההשתמשות בו בשביל המשכן.

32) עפ"ז אולי יש לברר הדיוק בלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר (שיחת שמח"ת תרפ"ט) „מען באדאַרף נאָר צופּונן די קנעפּ": ענין הכפתור הוא – שמחבר שני חלקי הבגד, שאף שמצ"ע יתכן ענין של פירוד ביניהם, הרי ע"י הכפתור מתחברים ומתאחדים יחדיו.

33) ראה ברכות לד, ב. ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג. ועוד.